

POTREBA IZGRADNJE SAMOUPRAVNE TEORIJE ODLUČIVANJA

Rad ukazuje na postojanje različitih teorija odlučivanja koje u stvari znače različite pristupe odlučivanju, budući da je to granično područje različitih znanstvenih disciplina. Prikazom nekih istraživanja na području odlučivanja te otvorenih pitanja samoupravnog odlučivanja, rad ukazuje na potrebu izgradnje samoupravne teorije odlučivanja.

Teorija odlučivanja; odluka; model; centar moći; samoupravljanje

1. UVOD

Odlučivanje predstavlja složenu i trajnu ljudsku aktivnost kojom se pripremaju, donose i realiziraju najrazličitije odluke iz života, rada i poslovanja, kako pojedinaca tako i grupa, radnih kolektiva pa i društveno-političke zajednice kao cje line. Odlučivanjem svjesno se usmjerava tok događaja ili prilagođava određenim kretanjima kako bi se postavili ili ostvarili unaprijed određeni ciljevi.

Odlučivanje kao proces opterećeno je nizom problema, i to vrlo kompleksnih problema (različitost subjekata i foruma odlučivanja, različitost nivoa znanja i informiranosti subjekata, različitost utjecaja, različitost ponašanja i vrednovanja informacija te kriterija u izboru i dr.).

Samoupravno odlučivanje preko kojeg radni ljudi odlučuju o uvjetima i rezultatima svoga rada i poslovanja u organizacijama udruženog rada te preko svojih delegacija i delegata u društveno-političkoj zajednici, predstavlja novu osnovu za korištenje širokog kreativnog potencijala svih radnika, dezalijenaciju radnog čovjeka i realizaciju njegovog utjecaja u razvoju proizvodnih snaga i proizvodnih odnosa.

U našoj zemlji stvorene su zakonske pretpostavke (Ustav, ZUR) za oživotvorenje ove ideje. Svjedoci smo u svakodnevnom životu postojanja razlika između onoga što je proklamirano i onoga što se ostvaruje, pa čak se stvara uvjerenje da se ta razlika povećava u smislu kao da je samoupravno odlučivanje oktroirano.

Očito je da u takvim situacijama treba, polazeći od već stvorenog koncepta samoupravnog odlučivanja, istraživati i analizirati praksu, utvrditi odstupanja i njihove uzroke, utvrditi određene zakonitosti a zatim dograditi postojeći koncept odlučivanja, odnosno izvršiti promjene u praksi. Naravno, pri tom treba objasniti sve relevantne pojave i fenomene koji se javljaju u samoupravnom odlučivanju.

Dakle, bilo da se radi o pravicima daljnjeg razvoja samoupravljanja ili rješavanja problema samoupravnog odlučivanja u praksi, dolazi se do potrebe definiranja samoupravne teorije odlučivanja.

2. TEORIJA ODLUČIVANJA

Pojam teorije odlučivanja u literaturi se različito tumači, i to najčešće na dva načina. Po jednim teorija treba opisivati i objašnjavati kako se odlučivanje i proces odlučivanja stvarno odvija u realnosti. Ovaj pravac se naziva "empirijsko-realistički" ili "deskriptivna teorija odlučivanja".

Nasuprot ovoj teoriji postoji drugi pravac, tzv. "praktično-normativna" ili "preskriptivna teorija odlučivanja". Ona polazi od toga kako će se izvršiti izbor između međusobno isključivih alternativa kod kojih postoje nesigurno predvidive posljedice. Apstraktnom analizom treba utvrditi mjerilo prema kojem će se presuditi i donijeti racionalne odluke. Ova teorija odlučivanja bavi se logikom odlučivanja.¹

Nezavisno od ove teorije pojavili su se i pojmovi sociološka teorija odlučivanja i matematička teorija odlučivanja. Sociološka teorija odlučivanja, mislim da je to neadekvatan naziv, promatra istraživanje, objašnjava i rješava društvene probleme odlučivanja (vlast, moć, utjecaj ponašanja, konflikte i dr.). Međutim, ti društveni problemi odlučivanja prelaze okvire sociologije kao znanosti, tako da se problemima odlučivanja bave i druge discipline iz oblasti društvenih znanosti (teorija upravljanja, teorija organizacije, teorija sistema, teorija informacija, ekonomska poduzeća, komunikologija i dr.).

Kao potvrdu ovoga iznosim nekoliko primjera. I.P.Šeparović konstatira: "Teorija odlučivanja morala bi nam s jedne strane rasvijetliti sve dimenzije procesa odlučivanja, objasniti na koji se način donose raznovrsne odluke, a s druge strane utvrditi koje bi metode i strukture trebalo promijeniti kod donošenja odluka u svim situacijama od najjednostavnijih do najsloženijih. Teorija odlučivanja morala bi, dakle, biti deskriptivna i preskriptivna u isto vrijeme. Teorije odlučivanja koje su se do danas pojavile obično su bile izražene u formi modela".²

E. Pusić ističe zaslugu H. Simona "za izgradnju teorije racionalnog izbora, koja nastoji protumačiti kako se donose odluke u povezanim grupama ljudi na relativnom trajnom zadatku".³ Isti autor navodi izuzetno zanimljiv napredak koji je postignut u okviru teorije odlučivanja (potcrtao Z.B), a odnosi se na sistematsko zahvaćanje interesa i interesnih situacija u vezi s organizacijskim pitvatom. Klasična škola polazila je od pretpostavke da je relevantan samo 'službeni' cilj koji je upravnoj organizaciji postavljen, zadatak radi kojeg je stvorena. Kasnija kritika, naročito sociološki pravac, pokazala je da je neopravdana ta pretpostavka i dovela do toga da organizaciju danas shvaćamo kao socijalni sistem, grupu ljudi s određenim interesima među kojima postoje sistematski odnosi.

Teorija odlučivanja, međutim, nastojala je tu spoznaju iskoristiti opet u pragmatične svrhe, sve radi boljeg razumijevanja, a time i potpunije kontrole procesa koji se odvija u zajedničkom radu ljudi. Stvoren je pojam koalicije interesenata (potcrtao Z.B) pretpostavljenog i najčešće prešutnog sporazuma među učesnicima upravne djelatnosti o tome na koji način i u kojoj mjeri zajednička akcija treba da zadovolji određene interese svakog pojedinog od njih.⁴

1 - Bitz M., *Entscheidungslehre*, Verlag Vahlen, München, 1981, Vortvort.

2 - I.P.Šeparović, *Teorija organizacije*, Školska knjiga, Zagreb, 1975, str. 135.

3 - E.Pusić, *Samoupravljanje*, narodne novine, Zagreb, 1968, str. 135.

4 - E.Pusić, *op.cit.*, str. 23.

Iako se teorija odlučivanja bavi, prije svega, problemima odlučivanja, ipak i među autorima u oblasti društvenih znanosti postoje različiti pristupi.

Tako npr. A.Vila pojam teorije odlučivanja objašnjava: "Teorija odlučivanja je za sada najmlada od svih teorija koje promatraju čovjeka kao pripadnika organizacije, a promatra ga s aspekta kako u određenim situacijama odlučuje tj. kako donosi neku odluku. Osnovna težnja čovjeka jest da donosi uvijek racionalne odluke, tj. da se ponaša racionalno u svim situacijama.⁵ U tom smislu nastali su pojmovi i sintagme: racionalnost, ograničena racionalnost, zadovoljavajuće odluke, zadovoljavajući ciljevi.

Racionalnost u odlučivanju odnosi se na postupak pripremanja i donošenja odluka. Subjekti odlučivanja moraju se racionalno ponašati u postupku pripremanja i donošenja odluka kada:

- ne mogu definirati sve ciljeve kvantitativno,
- postoji hijerarhija ciljeva,
- ne mogu obuhvatiti sve faktore odlučivanja,
- ne mogu formulirati sve alternative,
- odluke donose u situaciji rizika,
- odluke donose u ograničenom vremenu,
- postoji sukob interesa subjekata odlučivanja,
- postoji veći broj foruma i subjekata odlučivanja,
- ne postoji razvijen informacijski sistem i dr.

To znači da će svi oni koji rade na pripremanju i donošenju odluka, morati uključiti u odluku samo relevantne informacije poznate u vrijeme donošenja odluka. U stvari to predstavlja ograničenu racionalnost. Svako inzistiranje na potpunim informacijama značilo bi odgađanje donošenja odluke, a to bi dalje iziskivalo dopunske troškove istraživanja i slabljenje efekata odluke.

Kao posljedica ograničene racionalnosti u postupku odlučivanja pojavljuju se zadovoljavajuće odluke koje nisu optimalne, već su samo dovoljno dobre za rješavanje nekog problema. U tom smislu ocjenjuju se i ostvareni ciljevi kao zadovoljavajući odnosno nezadovoljavajući.

Problemima odlučivanja s aspekta društvenih znanosti bave se sociolozi koji istražuju određene fenomene u odlučivanju (društvena moć i utjecaj - J.Županov, V. Rus: socijalna moć, socijalna klima, masovno ponašanje - M.Zvonarević).

U domeni tzv. matematičke teorije odlučivanja govori se o pravilima, principima, metodama i modelima u donošenju odluka. Tako npr. I.Abramović navodi: "Teorija odlučivanja predstavlja metodu primjene statističke analize kod izbora najbolje alternative prilikom donošenja odluka u uvjetima rizika i nesigurnosti. Teorija odlučivanja daje odgovarajuća pravila odlučivanja. Pomoću ovih pravila može se iz određene množine alternativa izabrati jedna, koju nijedna druga ne može nadmašiti".⁶

U tom smislu postoje tabele odlučivanja i stabla odlučivanja te kriteriji odlučivanja (minimaks, maksimin, maksimaks, Hurwitzov, Laplasov, Bajesov kriterij)⁷, kao i metode operacijskih odlučivanja.

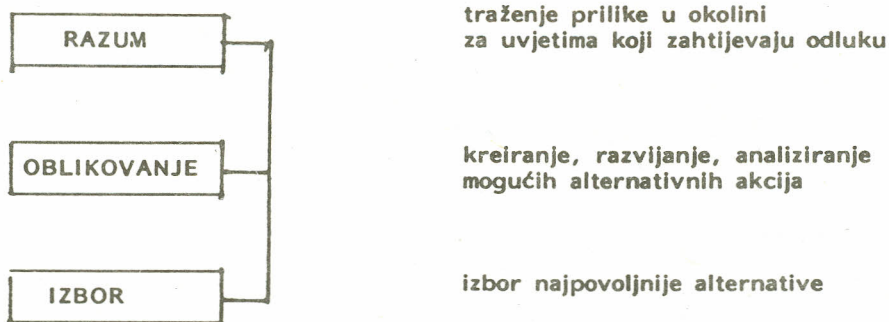
5 - A.Vila, *teorija i praksa funkcioniranja organizacije*, Informator, Zagreb, 1983, str.39.

6 - I.Abramović, *Teorija rizika i metode odlučivanja*, FOI Varaždin, 1980, str.21-22.

7 - Skupina autora, *Odlučivanje u marketingu*, Informator, Zagreb, 1986, str.29-33.

"Drugim riječima, teorija odlučivanja je metoda logičkog i konzistentnog zaključivanja u doticaju s nesigurnošću i složenošću problemske situacije".⁸

Da bi se olakšalo odlučivanje, nastoji se postaviti neke modele odlučivanja. Model predstavlja idealizirani opis realiteta, i sadrži one elemente istraživnog sistema koji su relevantni za postavljanje problema.⁹ Ovo oblikovanje modela odlučivanja može ići od modeliranja odlučivanja u cjelini do modeliranja pojedinih faza. Primjerice H.Simon dao je opći model odlučivanja koji se sastoji od tri međusobno povezane i uvjetovane faze. Svaku od tih faza moguće je, a i potrebno, u određenoj situaciji posebno modelirati.

Sl. 1. Osnovni model odlučivanja prema Herbertu Simonu¹⁰

Isto tako za alternativne prijedloge odluka moguće je konstruirati određeni model koji omogućuje subjektima odlučivanja komparativan pregled nad svim alternativama, u svim situacijama, ali i stupanj zadovoljavanja svakog cilja

POSljedICE/REZULTATI - svake alternative - svake situacije u okolini - za svaki cilj	STANJE OKOLINE O_1		STANJE OKOLINE O_2	
	CILJ	CILJ	CILJ	CILJ
	koristi		koristi	
	K_1	K_2	K_1	K_2
ALTERNATIVA 1	r_{111}	r_{112}	r_{121}	r_{122}
ALTERNATIVA 2	r_{211}	r_{212}	r_{221}	r_{222}

Sl. 2. Osnovni model odlučivanja¹¹

8 - Skupina autora, *Odlučivanje u marketingu*, Informator, Zagreb, 1986, str. 27.

9 - F.Laager, *Entscheidungsmodelle*, Verlag Industrielle Organisation, Zürich, 1978, str. 13-19.

10 - Preuzeto: A.Vila, *op.cit*, str. 42.

11 - Preuzeto: F.Laager, *op.cit*, str.15.

Polazeći od osnovnog modela odlučivanja (sl.1) moguće je uočiti povezanost i međuzavisnost svih faza. Na prvu fazu, a to je razum, utječe npr. razina znanja, razina informiranosti, motiviranost, sposobnost, ali i iskustva za uključivanje u proces odlučivanja. Druga faza, oblikovanje, predstavlja primjenu metoda prikupljanja i obrade informacije, modela obrade, definiranje i primjenu kriterija za izbor i predlaganje alternativa. Treća faza, izbor, omogućuje subjektima odlučivanja da na podlozi argumentarija izvrše izbor među alternativama da ocijene da li su alternative dovoljno dobre za rješavanje problema ili treba ponoviti proces pripreme i tražiti dopunske informacije za poboljšanje odluka. Naravno, sve ovo se odvija u vremenskom tjesnacu o čemu je potrebno voditi računa ako ne želimo da izostanu željeni efekti.

Osnovni model odlučivanja ni izdaleka ne rješava sve otvorene probleme odlučivanja, kao npr. distribuciju moći, organizaciju informacijskog sistema i sistema informiranja, motive i motiviranost, otkrivanje i definiranje interesa, koordinaciju odluka, ponašanje ljudi i dr.

To samo potvrđuje činjenicu da je teorija odlučivanja interdisciplinarna i granična disciplina koja se temelji na spoznajama više različitih znanstvenih disciplina, kao npr. na teoriji sistema, teoriji informacija, kibernetici, komunikologiji, organizaciji, matematici, statistici, sociologiji, psihologiji, političkoj ekonomiji i dr.

Fenomen odlučivanja spada u red najsloženijih intelektualnih aktivnosti čovjeka, bilo kao pojedinca, bilo kao skupine. Da bi se na neki način olakšalo odlučivanje, potrebno je stvoriti i stalno dograđivati teoriju odlučivanja. Ona će davati odgovore na otvorena pitanja i probleme odlučivanja i time doprinositi poboljšanju prakse, a istovremeno će tu praksu pratiti i stalno podvrgavati kritičkoj analizi u cilju poboljšanja.

3. SAMOUPRAVNA TEORIJA ODLUČIVANJA

Osnovna pitanja koja se postavljaju u vezi sa samoupravnom teorijom odlučivanja jesu: da li ona uopće postoji? što predstavlja te kakav je njezin doprinos razvoju samoupravljanja? Odgovore na ova pitanja nije moguće dati jednostavno. Da bismo mogli dati odgovor, potrebno je početi od definicije teorije općenito, a zatim na bazi analize elemenata teorije izvući zaključke o postojanju odnosno nepostojanju samoupravne teorije odlučivanja. "Teorija je sistem znanja ili shvaćanja o nekoj pojavi ili skupini pojava zasnovan na uočavanju njihove bitne zakonomjernosti; naučno uopćeno objašnjenje, interpretacija određenog iskustva iz jednog principa; temeljni znanstveni pojmovi neke discipline...".¹²

Predmet proučavanja samoupravne teorije odlučivanja jest proces odlučivanja koji se ostvaruje u uvjetima samoupravljanja. Uvjeti samoupravljanja obuhvaćaju društveno vlasništvo nad sredstvima za proizvodnju, pravo radnika, koji su udružili rad, da neposredno upravljaju radom i poslovanjem svoje osnovne organizacije udruženog rada, a preko delegacija i delegata i u ostalim oblicima udruživanja rada i sredstava (RO, SOUR, poslovne zajednice) te užom i širom društvenom zajednicom. Da li može radnička klasa iz svog samoupravnog sistema u bazi, u tvornici, u osnovnim organizacijama udruženog rada i tvorničkim savjetima rješavati globalna pitanja društvenog razvitka?

Mislim da ne može ako nije tako organizirana, da i na drugim nivoima (općina, zajednica općina, republika i federacija) bude kadra da suvereno rješava sve prob-

¹² - Enciklopedija leksikografskog zavoda, Zagreb, 1969, str. 365.

leme, u prvom redu proizvodnje. Ali za to je, po mom mišljenju, potrebna samoupravna organizacija radničke klase od baze, od osnovne organizacije udruženog rada sve do federacije, i to u smislu da "delegati budu sposobni da odlučuju o onim problemima koje oni najbolje poznaju"¹³ (potcrtao Z.B.).

U traženju organizacijskih rješenja za efikasnije odlučivanje definirali smo različite forume i oblike odlučivanja kojima smo Ustavom i ZUR-om odredili kompetencije. Razvili smo "normativnu teoriju samoupravnog odlučivanja".

Kako se teorija i praksa povezuju i nadopunjuju, uočili smo diskrepanciju između teorije i prakse koja se sve više povećavala. Nominalni nosioci odlučivanja bili su samo formalni, a stvarni nosioci bili su drugi. Formirali su se centri moći (pojedinci ili grupe) koji de facto odlučuju. Nova rješenja redistribucije centara moći tražili smo u povećanju organa koji odlučuju (forumi odlučivanja). Međutim, na svakom tom forumu odlučivanja krije se opasnost od formiranja nekog centra moći. Prema tome, problem nije riješen. Normativna teorija je nemoćna da riješi ovaj problem.

Istraživanja treba usmjeriti na fenomen stvaranja centara moći te u tom objašnjenju tražiti rješenja. Centri moći u odlučivanju nastaju:

- položajem u radnom procesu,
- položajem u sistemu informiranja,
- komuniciranjem s okolinom,

pa se, prema tome, redistribucija moći može postići stvaranjem novih centara moći u koje će se uključiti neposredni proizvođači. "Novi obrasci distribucije moći mogu se postići samo uvođenjem odnosno aktiviranjem novih izvora moći".¹⁴

Slijedom ovih razmišljanja postavlja se pitanje kako neposredni proizvođači mogu postati "centar moći" u odlučivanju? Odgovor na ovo pitanje možemo potražiti u:

- informacijskom sistemu i sistemu informiranja,
- procesu pripremanja i donošenja odluka.

Informacijski sistem treba, po našem mišljenju, ispuniti višestruku zadaću:

- da podiže opću razinu znanja,
- da podiže razinu informiranosti,
- da bude u funkciji odlučivanja.

Od sistema informiranja zavisit će u kojoj će mjeri i kako raspoložive informacije i znanja doći do korisnika.

Uz suvremeno korištenje elektroničke opreme moguće je informacijske sisteme kreirati i strukturirati tako da su za operativne odluke informacije potpuno raspoložive u IS-u, da se za taktičke odluke nalaze u većoj mjeri u IS-u, a da su samo za strategijske odluke potrebna, u većini slučajeva, istraživanja (nove informacije)¹⁵, ovladavanje neposrednih radnika informacijama i njihovo korištenje u odlučivanju postaje realnost.

13 - Vranicki, P., *Problem razvoja socijalističke demokracije*, Naše teme 5/81, str. 767.

14 - Županov, J., *Samoupravljanje i društvena moć*, Biblioteka naših tema, Zagreb, 1969, str. 119.

15 - Baračkai, Z., *Odlučivanje o poslovnim strategijama*, Svjetlost, Sarajevo, 1987, str. 135.

Naravno, ovo stvara samo određenu pretpostavku, a realizacija će zavisiti od interesa i motiviranosti, sposobnosti pojedinaca i grupa, organizacije radnog i slobodnog vremena radnika i dr. To bi se u stvari trebalo ugraditi u filozofiju udruženog rada.

Podemo li od dijela definicije teorije koja označava temeljne znanstvene pojmove neke discipline, onda u samoupravnoj teoriji odlučivanja možemo identificirati neke pojmove koji imaju svoju osobitost, kao:

- odlučivanje u uvjetima društvenog vlasništva nad sredstvima za proizvodnju,
- pluralitet interesa, koalicija interesa, sukob interesa, dominacija interesa,
- artikuliranje (interesa) ciljeva,
- subjekti i aspiranti u odlučivanju, organi odlučivanja,
- odgovornost u odlučivanju, posljedice odlučivanja,
- proces odlučivanja i faze procesa,
- konflikti u odlučivanju, motivi i motiviranost,
- samoupravno (itneresno), poslovodno(stručno) odlučivanje,
- informacije i kriteriji za donošenje odluka,
- situacije, metode i modeli odlučivanja,
- odluke.

Ne upuštajući se u obradu ovih pojmova (obrađeni su u literaturi), moram napomenuti da postoje dva pojma koji su vrlo značajni, ali se premalo koriste u praksi odlučivanja. To su:

- troškovi odlučivanja,
- racionalizacija procesa odlučivanja.

To dvoje sve više postaje značajno pitanje i problem čije rješenje treba ponuditi teorija, pridržavajući se kriterija kvalitete samoupravnog odlučivanja i kvalitete odluka.

Teorijsku koncepciju samoupravnog odlučivanja razradio je N. Jovanov, i ona počiva na slijedećim elementima kvalitete:¹⁶

- da su akteri odlučivanja radnici i građani koji su već ili potencijalno mogu biti samoupravljači,
- ako akteri imaju ne samo teorijsku već i realnu mogućnost izbora jednog od mogućih rješenja,
- međuzavisnost učešća u procesu donošenja i sprovođenja odluke u smislu motiviranosti,
- postojanje i predočavanje varijanti rješenja uz argumentaciju,
- izbor između varijanti na bazi interesa i posljedica,
- odgovornost aktera za posljedice usvojene varijante,
- sudjelovanje samoupravljača u cijelom procesu odlučivanja od inicijative do donošenja odluke,
- odnos učešća u realizaciji odluke srazmjeran je učešću u procesu donošenja odluka,
- sva ova obilježja kumulativno čine samoupravni proces odlučivanja,
- svi ostali procesi odlučivanja nisu samoupravni.

Ova koncepcija pripada u tzv. deskriptivnu teoriju odlučivanja. Njezin doprinos izgradnji samoupravne teorije odlučivanja je u tome što ukazuje na potrebu

¹⁶ - Jovanov, N., *Teorijska koncepcija samoupravljanja*, Naučna knjiga, Beograd, 1981, str. 89-97.

uključivanja i ovladavanja svih subjekata cijelim procesom odlučivanja, od inicijative, razmatranja argumentarija, izbora varijanti do odgovornosti za usvojenu varijantu. Međutim, ova koncepcija ne rješava pitanja kvoruma, pluraliteta i sukoba interesa, moći, distribuciju i alokaciju odgovornosti, organizaciju priprema odluka i dr.

4. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Kod nas ne postoji razrađena saoupravna teorija odlučivanja. Znanstveni radnici iz različitih područja djelovanja uočili su potrebu tretiranja određenih problema odlučivanja, kako bi unaprijedili sistem odlučivanja u udruženom radu i društvu u cjelini.

Nepostojanje razrađene samoupravne teorije odlučivanja dovelo je do situacije da ne možemo u praksi odlučivanja dati odgovore na mnoga otvorena pitanja, kao npr. osipanje kvoruma na forumima odlučivanja, ekspaniranje i izbjegavanje odgovornosti, pojava niza promašenih strategijskih odluka, teškoće u donošenju zajedničkih odluka u našim različitim oblicima organiziranja od OOUR-a, RO, SOUR-a pa do različitih oblika interesnog povezivanja, zaostajanje za razvojem privrede drugih zemalja, neadekvatno ulaganje u vlastiti razvoj OOUR-a, kao bitnu podlogu razvoja, odlučivanje na različitim nivoima od OOUR-a do DPZ pod presijom vremena bez adekvatnog postupka i argumentacije i dr.

Kada praksa samoupravnog odlučivanja dođe u situaciju da postoje otvoreni problemi koje ne može prevladati, tada bi teorija trebala ponuditi rješenja. Bez sustavnog praćenja i istraživanja prakse teorija nije u stanju ponuditi odgovore. Ako je naše društvo usvojilo strategiju svojeg daljnjeg razvoja kroz samoupravljanje, onda bi se problematiki izgradnje teorije samoupravnog odlučivanja trebao dati adekvatan značaj. Kako organizirati život i rad radnika-samoupravljača u uvjetima suvremenog razvoja tehnike i tehnologije, da on bude stvarno subjekt odlučivanja, pitanje je na koje ne možemo sada dati odgovor.

Dakle, potreba razvoja samoupravne teorije odlučivanja, koja će uključiti tekovine postojećih teorija i dati nove prijedloge i rješenja razvoju samoupravljanja, nameće se naprosto kao nužnost.

LITERATURA:

1. Abramović, I., Teorija rizika i metode odlučivanja, FOI Varaždin, 1980.
2. Baračkai, Z., Odlučivanje o poslovnim strategijama, Svjetlost, Sarajevo, 1987.
3. Blitz, M., Entscheidungstheorie, Verlag Vahlen, München, 1981.
4. Jovanov, N., Teorijska koncepcija samoupravljanja, Naučna knjiga, Beograd, 1981.
5. Laager, F., Entscheidungsmodelle, Verlag Industrielle Organisation, Zürich, 1978.
6. Pusić, E., Samoupravljanje, narodne novine, Zagreb, 1968.
7. Šeparović-Perko, I., Teorija organizacije, Školska knjiga, Zagreb, 1975.
8. Vila, A., Teorija i praksa funkcioniranja organizacije, Informator, Zagreb, 1983.
9. Županov, J., Samoupravljanje i društvena moć, Biblioteka naših tema, Zagreb, 1969.

Zver B. Die Notwendigkeit der Gestaltung einer selbstverwaltenden
Entscheidungstheorie

ZUSAMMENFASSUNG

Die Arbeit weist auf das Vorhandensein verschiedener Entscheidungstheorien hin, die in der Wirklichkeit verschiedene Entscheidungsverfahren darstellen, da dieses ein Grenzgebiet zwischen verschiedenen wissenschaftlichen Disziplinen darstellt. Durch die Darstellung einiger Forschungen auf dem Gebiet der Entscheidung weist die Arbeit auf die Notwendigkeit der Gestaltung einer selbstverwaltenden Entscheidungstheorie hin.